

**(таҳрири Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961 3 моҳ пас аз интишорӣ расмӣ
мавриди амал қарор дода мешавад)**

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ДАР БОРАИ СУҒУРТАИ АМОНАТУ ПАСАНДОЗҲО

(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961 № 1961)

**(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с.2011, №7-8, мод.612;
с.2015, №11, мод.973)**

**(Қонуни ҚТ аз 23.11.2015 № 1252, аз 3.08.2018 № 1551, аз 24.12.2022 № 1943,
аз 15.03.2023 № 1961)**

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ, ташкилӣ ва молиявӣ низоми суғуртаи хатмӣ амонату пасандозҳо, аз ҷумла тартиби таъсис ва фаъолияти Хазионаи суғуртаи амонату пасандозҳои Тоҷикистонро муқаррар карда, ҳимояи ҳуқуқ ва манфиатҳои пасандоздорон ва таҳкими боварии аҳолиро ба низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин менамояд *(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)*.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- **суғурта** - муносибат оид ба ҳимояи манфиатҳои пасандоздорон аз хавфи муфлисшавии ташкилотҳои қарзӣ;

- **ҳолати суғуртавӣ** - барҳамдиҳии маҷбурии ташкилоти қарзӣ тибқи қарори суд бе асосҳои муфлисшавӣ ё бо асосҳои муфлисшавӣ мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи барҳамдиҳии ташкилотҳои қарзӣ", ки сабаби ба вучуд омадани уҳдадорӣ Хазионаи суғуртаи амонату пасандозҳои Тоҷикистон оид ба ҷуброни пули суғурта ба пасандоздорони ташкилоти қарзии муфлисшуда мегардад *(Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551, аз 15.03.2023 № 1961)*;

- **ташкилотҳои қарзӣ** - шахсони ҳуқуқие (бонкҳо, ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ, аз ҷумла ташкилотҳои маблағгузори хурд), ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ҳама ё баъзе аз амалиёти бонкии дар қонун пешбинишударо иҷро менамоянд;

- **бонки мутавассит** - бонке, ки барои қабули дороиҳо, уҳдадориҳо ва ё иҷрои вазифаҳои ташкилоти қарзие, ки таҳти маъмурияти муваққатӣ қарор дорад, таъсис дода шуда, амалиёти ҷудогонаи бонкиро анҷом медиҳад *(Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551, аз 15.03.2023 № 1961)*;

- **амонату пасандоз** - маблағе, ки бо шарти пардохти фоизи муайян ҳуқуқи истифодаи муваққатиаш ба ташкилоти қарзӣ дода шудааст (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- **пасандоздор** - шахси воқеӣ, аз ҷумла соҳибкори инфиродӣ, инчунин шахсони ҳуқуқии субъекти соҳибкории хурд ва ташкилотҳои ғайритиҷоратӣ, ки тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон низоми содакардашудаи баҳисобгириро истифода меkunанд ва бо ташкилоти қарзӣ шартномаи пасандози бонкӣ ё шартномаи суратҳисоби бонкӣ бастаанд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- **Ҳазинаи суғуртаи амонату пасандозҳои Тоҷикистон** (минбаъд - **Ҳазина**) - шахси ҳуқуқии ғайритиҷоратӣ, ки дорои тавозуни мустақил ва мӯҳри мудаввар бо сабти номи худ ва акси Нишони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, ҳуқуқи манфиатҳои қонунии пасандоздоронро бо роҳи пардохти ҷубронпулии суғурта ҳимоя менамояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- **пасандозҳои суғурташуда** - маблағи суратҳисобҳои амонату пасандозҳое, ки тибқи Қонуни мазкур объекти ҳатмии суғурта мебошанд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- **касри Ҳазина** - маблағи нокифояи Ҳазина, ки барои ҷуброни пули суғуртаи пасандоздорон зарур аст;

- **пардохтҳо** - ҳаққи узвият, пардохтҳои тақвимӣ ва иловагӣ, ки ташкилотҳои қарзӣ мутобиқи Қонуни мазкур ба Ҳазина пардохт менамоянд;

- **ҷубронпулии суғурта** - маблағе, ки пасандоздор ба гирифтани он мутобиқи Қонуни мазкур ҳангоми фаро расидани ҳолати суғуртавӣ ҳуқуқ дорад;

- **амонат** - маблағ ва сарватҳои дигари шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки ба ташкилоти қарзӣ барои нигоҳдорӣ супорида шудаанд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- **низоми суғуртаи амонату пасандозҳо** - ҳимояи давлатии ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии пасандоздорон, ки аз ҷониби Ҳазина барои пардохти ҷубронпулии суғурта ҳангоми ба вуқӯъ омадани ҳолати суғуртавӣ дар ташкилоти қарзӣ равона шудааст;

- **бонк-агент** - ташкилоти қарзӣ, ки тавассути он Ҳазина ҷубронпулии суғуртаро ба пасандоздорон мувофиқи Қонуни мазкур пардохт мекунад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 2. Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи суғуртаи амонату пасандозҳо

(*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*)

Қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон дар бораи суғуртаи амонату пасандозҳо ба Конститутсияи Қумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Қумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад (*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551, аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 3. Принципҳои асосии суғуртаи амонату пасандозҳо

(*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*)

Принципҳои асосии суғуртаи амонату пасандозҳо инҳо мебошанд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*):

- ҳатмӣ будани узвият ба Ҳазина барои ташкилотҳои қарзие, ки ҳуқуқи ҷалби амонату пасандозҳо доранд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);
- шаффофияти суғурта кардани амонату пасандозҳо дар ташкилотҳои қарзӣ (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

БОБИ 2. ҲАЗИНАИ СУҒУРТАИ АМОНАТУ ПАСАНДОЗҲО

(*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*)

Моддаи 4. Мақоми ҳуқуқии Ҳазина

1. Ҳазина шахси ҳуқуқии ғайритиҷоратӣ ва дорои тавозуни мустақилу муҳр буда, дар асоси оинномаи худ, ки муассисони Ҳазина тасдиқ кардаанд, фаъолият мекунад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

2. Маҳалли ҷойгиршавии Ҳазина шаҳри Душанбе мебошад.

3. Ҳазина фаъолияти худро мутобиқи Қонуни мазкур бе иҷозатнома амалӣ менамояд.

4. Ҳуҷҷати таъсисии Ҳазинаи суғуртаи амонату пасандозҳои Тоҷикистон Оинномаи он буда, шартҳои пурра ва дар ҳаҷме, ки нисбати Қонуни мазкур муҳолифат накунад, амал мекунад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

5. Ҳазина вориси ҳуқуқии Фонди кафолати амонатҳои шахсони воқеӣ буда, мутобиқи Қонуни мазкур ҳуқуқи уҳдадорӣ, молу мулк ва кафолатҳои онро ба зимма мегирад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

6. Муқаррароти қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон оид ба танзими бозори суғурта ва фаъолияти суғуртавӣ ба фаъолияти Ҳазина татбиқ намегардад.

7. Ҳазина дар асоси Қонуни мазкур суғуртаи маблағҳои суратҳисобҳои амонату пасандозиро бе бастанӣ шартнома бо ташкилотҳои қарзӣ амалӣ менамояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 5. Мақсадҳои Ҳазина

Мақсадҳои Ҳазина инҳоянд:

- ҳимояи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии пасандоздорон бо роҳи пардохти чубронпулии суғурта тибқи Қонуни мазкур;

- таъмини фаъолияти низоми суғуртаи амонату пасандозҳо ва мусоидат ба устувории низоми молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- таҳкими боварии аҳоли ба низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 6. Вазифаҳои Хазина

1. Хазина барои ноил гардидан ба мақсадҳои худ:

- чубронпулии суғуртаро сари вақт муайян ва ба пасандоздорон пардохт мекунад;

- феҳристдори ташкилотҳои қарзии низоми суғуртаи амонату пасандозҳои аъзои Хазина мебошад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

- пардохтҳои ташкилотҳои қарзиро арзёбӣ мекунад;

- чамбоварӣ ва баҳисобгирии пардохтпулиҳоеро, ки аз ташкилотҳои қарзӣ гирифта шудаанд, инчунин мониторинги саривактии онҳоро амалӣ менамояд;

- маълумот, ҳисобот ва иттилоотеро, ки барои фаъолияти Хазина зарур аст, аз ташкилотҳои қарзӣ мегирад;

- бо мақсади андӯхти молу мулки Хазина маблағҳои Хазинаро сармоягузорӣ, идора ва ҷойгир мекунад;

- тибқи моддаи 31(1) Қонуни мазкур тавассути маблағгузорӣ дар таҷдиди сохтори ташкилоти қарзӣ иштирок менамояд, ки он интиқоли амонату пасандозҳои суғурташударо ба ташкилоти қарзии дигар, аз ҷумла бонки мутавассит, ҳамчун иҷро намудани уҳдадорӣ аз рӯи чуброни суғуртавии амонату пасандозҳои бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" ва Қонуни мазкур пешбинишуда дар назар дорад (*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551, аз 15.03.2023 № 1961*);

- дар сурати қасри Хазина барои гирифтани қарз ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муроҷиат менамояд;

- аз Бонки миллии Тоҷикистон андешидани чораҳои ислоҳнамоя ва таъсиррасониро нисбат ба ташкилоти қарзӣ ҳангоми риоя накардани Қонуни мазкур дархост мекунад;

- ҳангоми зарурат ва дар доираи қонун ба ташкилотҳои қарзӣ амрнома дода, иҷрои онро талаб менамояд;

- санадҳои меъёрий (қоидаҳо, дастурамалҳо ва ғайра) содир карда, иҷрои онҳоро талаб менамояд;

- бо мақсади нигоҳдории боварии низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба воситаи таъмини кафолати амонату пасандозҳо аҳли ҷомеа ро хабардор менамояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- харочоти амалиётии Хазиначаро чуброн мекунад;
- вазифаи хизматрасонии молиявиро анҷом медиҳад;
- дигар вазифаҳоро, ки барои ноил гардидан ба мақсадҳои Хазиначаруранд, иҷро мекунад.

2. Хазинача, аъзои Шӯрои нозирон, Раис, кормандони Хазинача ва дигар шахсоне, ки тибқи талаботи Қонуни мазкур дар доираи ваколатҳои худ амал мекунанд, барои ҳар гуна зарар ё талафоти расонидаашон ҳангоми иҷро намудани ваколатҳои худ масъул намебошанд.

Моддаи 7. Маблағҳои Хазинача

(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)

1. Маблағҳои Хазинача аз манбаъҳои зерин ташаккул меёбанд:

- пардохтҳои ташкилотҳои қарзии аъзои Хазинача;
- даромад аз сармоягузорӣ;
- маблағи қарзи гирифташуда, аз ҷумла маблағҳое, ки аз Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарз гирифта мешаванд;
- маблағи аз рӯйи иҷрои уҳдадорихои Хазинача бадастомада, аз ҷумла аз рӯйи чубронпулии ба пасандоздорон пардохтшуда, ки манфиатҳои онҳо мутобиқи Қонуни мазкур ба Хазинача вогузор шудаанд;
- маблағҳои дигаре, ки қонунгузорӣ манъ накардааст.

2. Андозаи ҳадди аксари маблағҳои Хазинача ба андозаи ҳафт фоизи маблағи умумии амонату пасандозҳои суғурташуда, ки дар ташкилотҳои қарзии аъзои Хазинача мавҷуд аст, муқаррар карда мешавад. Дар ҳолати аз ҳафт фоиз зиёд гардидани андозаи ҳадди аксари маблағҳои Хазинача қарори Шӯрои нозирони Хазинача дар бораи кам кардан ё боздоштани супоридани пардохтҳои тақвими қабул карда мешавад.

3. Андозаи ҳадди ақалли маблағҳои Хазинача набояд аз андозае, ки бо мақсади пешгирии касри Хазинача дар асоси методологияи тасдиқкардаи Шӯрои нозирони Хазинача муайян шудааст, камтар бошад. Ҳангоми то андозаи ҳадди ақал кам шудани маблағҳои Хазинача ё хавфи ба таври назаррас коҳиш ёфтани он, Хазинача ҳуқуқ дорад барои пурра кардани маблағҳо аз манбаъҳои дар Қонуни мазкур пешбинигардида истифода барад *(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)*.

Моддаи 8. Муносибати Хазинача бо давлат

Хазинача аз рӯйи уҳдадорихои давлат ва давлат аз рӯйи уҳдадорихои Хазинача ҷавобгар нестанд, агар дар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррароти дигаре пешбинӣ нашуда бошад *(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)*.

Моддаи 9. Суратҳисобҳои Хазинача

(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)

1. Ҳазина дар Бонки миллии Тоҷикистон суратҳисобҳо бо пули миллий ва асъори хориҷӣ, инчунин феҳристи маҳфуздоранда дорад, ки дар он бояд маблағҳои молиявии Ҳазина нигоҳ дошта шаванд.

2. Хизматрасонии суратҳисобҳои Ҳазина аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон дар асоси созишномаи байни тарафҳо амалӣ карда мешавад.

3. Ҳазина метавонад барои иҷрои вазифаҳои худ дар Бонки миллии Тоҷикистон суратҳисобҳои дигар дошта бошад.

4. Суратҳисобҳои Ҳазина барои пардохти ҷубронпулии суғурта ба пасандоздорон ва хароҷоти амалиёти он пешбинӣ шуда, метавонанд дар ташкилотҳои қарзӣ ва бонк-агентҳо кушода шаванд.

5. Ҳазина метавонад дар ташкилотҳои қарзии дигар ва маҳфуздоранда, ки аз ҷониби Шӯрои назирон ҳамчун дорандагони сандуки коғазҳои қиматноки Ҳазина тасдиқ шудаанд ва ба таркиби дороиҳои молиявии Ҳазина дохил мешаванд, феҳристи маҳфуздорандаро кушояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 10. Сармоягузориҳои Ҳазина

(*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*)

1. Ҳазина метавонад танҳо ба воситаҳои молиявии зерин сармоягузорӣ намояд:

- коғазҳои қиматноки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- коғазҳои қиматноки Бонки миллии Тоҷикистон;
- коғазҳои қиматноки давлатҳои хориҷӣ ё бонкҳои марказии (миллии) хориҷии бонуфуз;
- амонатҳо дар Бонки миллии Тоҷикистон бо пули миллий ва асъори хориҷӣ;
- коғазҳои қиматноки созмонҳои молиявии байналмилалӣ, ки дорои яке аз ду рейтингӣ баландтарини агентҳои рейтингӣ мебошанд;
- коғазҳои қиматноки созмонҳои молиявии байналмилалӣ, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон саҳмиядори онҳо мебошад.

2. Талаботи аввалиндараҷа барои сармоягузориҳои маблағҳои Ҳазина беҳатарӣ ва пардохтпазирии маблағҳои ҷойгиркардашуда мебошад.

3. Ҳазина метавонад дар амалиётҳои РЕПО (харида (фурӯши) коғазҳои қиматнок бо уҳдадориҳои бозфурӯши (бозхарида) онҳо дар муҳлат ва бо нархи қаблан муайянгардида) бо мақсади таъмини пардохтпазирӣ ҷиҳати пардохти ҷубронпулии амонату пасандозҳои суғурташуда ва ё пардохти уҳдадориҳои Ҳазина иштирок намояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 10(1). Маблағгузорӣ ба бонки мутавассит

(*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551*)

Дар ҳолати аз ҷониби Ҳазина чудо намудани сармоя ба бонки мутавассит, сахмияҳои бонки мутавассит дар давоми 1 моҳ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бар ивази коғазҳои қиматноки давлатӣ интиқол дода мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551*).

Моддаи 11. Ҳисоботдиҳии Ҳазина

1. Соли молиявии Ҳазина аз 1 январ оғоз ёфта, 31 декабр ба охир мерасад.
2. Ҳазина ба Шӯрои нозирони Ҳазина (минбаъд - **Шӯрои нозирон**) ҳисоботдиҳанда мебошад.

3. Ҳисоботи солонаи Ҳазина барои соли молиявӣ аз тарафи Раиси Ҳазина ҳар сол то 15 феврал ба Шӯрои нозирон пешниҳод гардида, он аз тарафи Шӯрои нозирон то 15 марта соли молиявии оянда тасдиқ карда мешавад.

4. Маълумоти ҷамъбасти дар бораи ҳисоботи солонаи Ҳазина, ҳисоботи тавозунӣ ва ҳисобот дар бораи фоида ва зарар дар давоми сӣ рӯзи баъди аз тарафи Шӯрои нозирон тасдиқ гардидани он дар воситаҳои ахбори омма нашр мегардад.

5. Ҳисоботи солонаи Ҳазина аз инҳо иборат аст:

- ҳисобот дар бораи фаъолияти Ҳазина дар соли молиявӣ;
- тавозуни муҳосибавии Ҳазина;
- ҳисобот дар бораи иҷрои харҷнома;
- таҳлили ҳолати низоми суғуртаи амонату пасандозҳо (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);
- таҳлили истифодаи маблағи Ҳазина;
- дар бораи фоида ва зарари Ҳазина;
- тавозуни воситаҳои гардони Ҳазина;
- нусхаи Феҳристи ташкилотҳои қарзӣ, ки дар охири соли молиявӣ узви Ҳазина буданд.

6. Фаъолияти Ҳазина ҳар сол мавриди санҷиши аудитории берунӣ қарор мегирад.

7. Ҳазина ҳар сол то 30 апрел ҳисоботи солона ва хулосаи аудитро ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд.

БОБИ 3. УЗВИЯТИ ТАШКИЛОТҲОИ ҚАРЗӢ БА ҲАЗИНА

Моддаи 12. Узвияти ташкилотҳои қарзӣ ба Ҳазина

1. Ҳар як ташкилоти қарзие, ки иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистонро барои ҷалби амонату пасандозҳо дорад, узви Ҳазина мебошад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

2. Ҳазина дар давоми се рӯзи кори баъди пардохти ҳаққи узвият ташкилоти қарзиро дар Феҳристи ташкилотҳои қарзии низоми суғуртаи

амонату пасандозҳо дохил намуда, ба он тасдиқномаи узвиятро медиҳад (Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961).

Моддаи 13. Феҳристдории ташкилотҳои қарзии низоми суғуртаи амонату пасандозҳо

(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)

1. Феҳристдории ташкилотҳои қарзии низоми суғуртаи амонату пасандозҳо ба зиммаи Хазиона буда, он ҳар симоҳа дар воситаҳои ахбори омма нашр карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961).

2. Хазиона ҳангоми бозхонди иҷозатномаи ташкилоти қарзӣ бинобар барҳамдиҳии маҷбурӣ ва ё ихтиёрӣ, инчунин азнавташкилдихӣ ташкилоти қарзиро аз Феҳристи ташкилотҳои қарзии низоми суғуртаи амонату пасандозҳо хориҷ карда, тасдиқномаи узвиятро бозхонд менамояд (Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961).

3. Хазиона дар давоми се рӯзи кори ба ташкилоти қарзӣ дар бораи ба Феҳристи низоми суғуртаи амонату пасандозҳо дохил ё аз он хориҷ кардан ба таври хаттӣ хабар медиҳад (Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961).

4. Хазиона Феҳристи ташкилотҳои қарзии низоми суғуртаи амонату пасандозҳоро бо тартиби муқаррарнамудаи Шӯрои нозирон пеш мебарад (Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961).

Моддаи 14. Уҳдадорӣҳои ташкилотҳои қарзӣ

(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)

Ташкилоти қарзии узви Хазиона уҳдадор аст (Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961):

- мувофиқи Қонуни мазкур пардохтҳоро супорад;
- баҳисобгирӣи амонату пасандозҳои суғурташударо бо тартибе, ки Хазиона муқаррар кардааст ва он ба ташкилоти қарзӣ имконияти гирифтани маълумоти пурраро дар бораи пардохти ҷубронпулии суғурта медиҳад, ба анҷом расонад (Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961);
- ба Хазиона бо тартибе, ки барои иҷрои вазифаҳояш муқаррар кардааст, ҳисобот ва маълумот пешниҳод намояд;
- оид ба дараҷаи суғуртаи амонату пасандозҳо ва узвият ба Хазиона дар ҷойҳои намоёни бинои ташкилотҳои қарзӣ маълумот ҷойгир намояд (Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961);
- ба пасандоздорон пешниҳоди маълумотро оид ба низоми суғуртаи амонату пасандозҳо бо тартибе, ки Хазиона муқаррар кардааст, таъмин намояд (Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961);

дар бораи ихтиёран қатъ намудани фаъолиятш пасандоздоронро хабардор намояд;

- ба Хази́на оид ба ҳар ҳолате, ки барои иҷрои шартҳои амонату пасандозҳои суғурташуда имкон намедихад, фавран хабар диҳад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- ҳангоми ба вуқӯъ омадани ҳолати суғуртавӣ фавран ба Хази́на дар бораи амонату пасандозҳо маълумоти пурра пешниҳод намояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- санадҳои меъёрии ҳуқуқии Хази́на (қоидаҳо, дастурамалҳо ва ғайра)-ро риоя намояд.

БОБИ 4. ПАРДОХТҲО

Моддаи 15. Ҳаққи узвият

1. Ташкилоти қарзӣ дар давоми се рӯзи баъди гирифтани иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ба андозаи 0,5 фоизи ҳадди ақалли сармояи "(фонди)" оинномавӣ ҳаққи бебозгашти узвиятро ба Хази́на бо пули миллий пардохт мекунад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

2. Ташкилоти қарзие, ки дар натиҷаи азнавташкилдихӣ, ба истиснои табдилдихӣ, таъсис ёфтааст, аз пардохти ҳаққи узвият озод мебошад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

3. Дар ҳолати табдилдихии ташкилоти амонатии қарзии хурд ба бонк ҳаққи узвият ба андозаи 0,5 фоизи ҳадди ақалли сармояи (фонди) оинномавии барои бонкҳо муқарраршуда пардохт карда мешавад.

4. Бонки мутавассит аз пардохти ҳаққи узвият ба Хази́на озод мебошад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 16. Пардохтҳои тақвимӣ

1. Ташкилоти қарзӣ ҳар семоҳа ба андозаи 0,1 фоиз барои амонату пасандозҳо бо пули миллий ва 0,3 фоиз барои амонату пасандозҳо бо асъори хориҷӣ аз рӯйи бақияи миёнаи семоҳаи гузаштаи онҳо, ки дар ташкилоти қарзӣ мавҷуданд ва бояд суғурта шаванд, пардохтҳои тақвимиӣ бебозгаштро бо пули миллий ва асъори хориҷӣ пардохт менамояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

2. Ташкилоти қарзӣ ба суратҳисоби Хази́на то понздаҳуми моҳи якуми пас аз семоҳаи анҷомёфта пардохтҳои тақвими́ро пардохт мекунад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

3. Бақияи миёнаи ҳаррӯзаи тавозунии амонату пасандозҳои суғурташуда барои семоҳа заминаи ҳисобкунии пардохтҳои тақвимӣ ба ҳисоб меравад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

4. Ҳар як ташкилоти қарзӣ уҳдадор аст ҳар семоҳа, бо шартӣ дар ин муддат дар ташкилоти қарзӣ ҷой доштани ҳолати суғуртавӣ, то рӯзи

бозхонди иҷозатнома пардохтҳои тақвимии ҳисобшударо ба Ҳазина пардохт намояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 17. Пардохтҳои иловагӣ

1. Ташкилотҳои қарзӣ, ба истиснои ташкилоти қарзие, ки дар он ҳолати суғуртавӣ ба вуқӯъ омадааст, бо мақсади рафъи касри Ҳазина ба андозаи дукаратаи пардохтҳои тақвимӣ ба Ҳазина пардохтҳои иловагии якдафъаинаро месупоранд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

2. Мухлати пардохтҳои иловагӣ аз ҷониби Ҳазина муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 18. Маблағгузори касри Ҳазина

1. Ҳангоми нарасидани маблағ Ҳазина ҳуқуқ дорад барои ҷуброни касри он ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба гирифтани қарз муроҷиат намояд.

2. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси муроҷиати Ҳазина барои ҷуброни касри маблағи он оид ба ҷудо намудани қарз, аз ҷумла шартҳои ҳисобӣ кардан ва баргардонидани қарз қарор қабул менамояд.

Моддаи 19. Баҳисобгирии пардохтҳо

Маблағи ҳаққи узвият, маблағи пардохтҳои тақвимӣ ва иловагӣ, ки ташкилотҳои қарзӣ ба Ҳазина пардохт менамоянд, ба хароҷоти амалиётии онҳо ворид карда мешаванд.

Моддаи 20. Ҷавобгарӣ барои насупоридани пардохтҳо ва ҳисобҳо

(*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*)

1. Ташкилоти қарзӣ дар ҳолати пурра ё сари вақт пардохт накардани пардохтҳои тақвимӣ ё иловагӣ уҳдадор аст иловатан барои ҳар як рӯзи таъхир ба андозаи як фоизи маблағи пардохтнашуда ба Ҳазина ноустуворона супорад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Маблағи ноустуворонаи ҳисобшуда набояд аз маблағи пардохтҳои тақвимӣ барои давраи ҳисоботӣ зиёд бошад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

2. Ҳазина дар бораи рӯёнидани пардохтҳои тақвимӣ, пардохтҳои иловагӣ ва ноустуворона ба ташкилоти қарзӣ огоҳинома ирсол менамояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

3. Ҳангоми аз ҷониби ташкилоти қарзӣ дар мухлати се рӯз иҷро накардани огоҳиномаи мазкур, Ҳазина ҳуқуқ дорад дар бораи рӯёнидани пардохтпулиҳои дахлдор бо ариза ба суд муроҷиат намояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

4. Дар ҳолати сари вақт, пурра ва ё дуруст пешниҳод накардани пардохтҳо ва ҳисоботҳо аз ҷониби ташкилоти қарзӣ Ҳазина барои

андешидани чораҳои ғаврии ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ нисбати ташкилоти қарзӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон дархост ирсол менамояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

**БОБИ 5. ПАСАНДОЗДОРОН ДАР НИЗОМИ СУҒУРТАИ АМОНАТУ
ПАСАНДОЗҲО. ОБЪЕКТИ СУҒУРТАИ АМОНАТУ ПАСАНДОЗҲО.
АНДОЗА ВА ТАРТИБИ ПАРДОХТИ ЧУБРОНПУЛИИ СУҒУРТА АЗ
РЁИ АМОНАТУ ПАСАНДОЗҲО**

(*Қонуни ҚТ аз 23.11.2015 № 1252, аз 15.03.2023 № 1961*)

Моддаи 21. Ҳуқуқи пасандоздорон

Пасандоздорон ҳуқуқ доранд:

- чубронпулии суғуртаро аз рӯи амонату пасандозҳо бо тартиби муқарраркардаи Қонуни мазкур гиранд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);
- тибқи дархост аз ташкилоти қарзӣ ва Ҳазина дар бораи узвият ба Ҳазина ва дар бораи дараҷаи суғуртаи амонату пасандозҳо, ки Ҳазина барои амонату пасандозҳо муқаррар намудааст, маълумот дастрас намоянд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);
- ҳангоми дар ташкилоти қарзӣ ба вуқӯъ омадани ҳолати суғуртавӣ аз вай пардохти фарқияти байни маблағи амонату пасандози ибтидоӣ бо ғоизҳои то охири рӯзи ҳолати суғуртавӣ ҳисобшуда ва чубронпулии пардохтшудаи суғуртаро талаб намоянд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 21(1). Объекти ҳатмии суғурта

(*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*)

1. Уҳдадорҳои ташкилоти қарзӣ оид ба баргардонидани маблағи амонату пасандозҳои дар суратҳисобҳои бонкӣ гузоштаи пасандоздорон бо пули миллий ва асъори хориҷӣ, ки бо шартномаҳои пасандози бонкӣ ва (ё) суратҳисобҳои амонатии бонкӣ, суратҳисобҳои бонкии қортҳои пардохтӣ ва ё дафтарчаҳои амонатӣ тасдиқ карда шудаанд, объекти ҳатмии суғурта ба ҳисоб мераванд.

2. Ба объекти ҳатмии суғурта инҳо дохил намешаванд:

- ҳисобҳои металии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;
- маблағҳои пулӣ ва дороиҳои дар қуттиҳои сейфҳои бонкӣ гузошташуда;
- сертификатҳои бонкӣ;
- суратҳисобҳои амонату пасандозии шахсони ҳуқуқӣ, ба истиснои субъектҳои соҳибкории хурд ва ташкилотҳои ғайритиҷоратӣ;
- суратҳисобҳои амонату пасандозии дар ташкилотҳои қарзии исломӣ қушодашуда;
- маблағҳои электронӣ;

- суратҳисобҳои амонату пасандозие, ки ҳуқуқ ба онҳо ба шахсони дигар дар асоси шартномаи берун аз ташкилоти қарзӣ басташуда дода мешавад;
- суратҳисобҳои амонату пасандозие, ки дорандаи ҳуқуқи ихтиёрдории онҳо дар ташкилоти қарзӣ муайян нест (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 22. Чуброни пули суғуртаи амонату пасандозҳо

(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)

1. Ҳангоми ба вуқӯ омадани ҳолати суғуртавӣ Ҳазина ба пасандоздор маблағи суратҳисобҳои амонату пасандозҳои суғурташударо дар ташкилоти қарзӣ чуброн менамояд. Андозаи чубронпулӣ аз рӯи амонату пасандозҳои суғурташуда на бештар аз 35 000 (сию панҷ ҳазор) сомонӣ мебошад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

2. Агар пасандоздор дар ташкилоти қарзӣ якчанд суратҳисоби амонату пасандозӣ дошта бошад, он гоҳ ин суратҳисобҳо ҳамчун як суратҳисоби пасандозӣ доништа шуда, чубронпулӣ дар асоси андозаи умумии маблағи дар суратҳисобҳои амонату пасандозӣ мавҷудбуда ва на зиёда аз андозаи дар қисми 1 моддаи мазкур муқарраршуда пардохт карда мешавад.

3. Агар ҳолати суғуртавӣ дар якчанд ташкилоти қарзӣ фаро расад, ки дар онҳо пасандоздор суратҳисобҳои амонату пасандозӣ дорад, он гоҳ андозаи чубронпулии суғурта барои ҳар як ташкилоти қарзӣ алоҳида ҳисоб карда мешавад.

4. Фоизҳои амонату пасандозҳо аз ҷониби Ҳазина чуброн карда намешаванд. Агар тибқи шартномаи суратҳисобҳои амонату пасандозӣ сармоякунонии фоизҳо пешбинӣ шуда бошад, он гоҳ чубронпулӣ аз рӯи маблағи бақияи суратҳисобҳои амонату пасандозӣ пардохт карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

5. Амонату пасандозҳое, ки бо пули миллӣ гузошта шудаанд, бо пули миллӣ чуброн карда мешаванд. Пасандозҳое, ки бо асъори хориҷӣ гузошта шудаанд, аз рӯи қурби расмии Бонки миллии Тоҷикистон, ки дар рӯзи ба вуқӯ омадани ҳолати суғуртавӣ муқаррар карда шудааст, бо пули миллӣ чуброн карда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

6. Пасандозҳое, ки дар суратҳисоби муштарак ташкилоти қарзӣ нигоҳ дошта мешаванд, ҳамчун як амонату пасандоз доништа мешаванд ва чубронпулии суғурта ба соҳибони суратҳисоби амонату пасандоз бо ҳиссаҳои баробар ё ҳиссаҳое, ки байни онҳо мувофиқа шудааст, пардохт карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

7. Агар соҳиби суратҳисоби муштарак амонату пасандоз дар ташкилоти қарзӣ ҳисоби дигари амонату пасандоз дошта бошад, он гоҳ маблағи ҳиссаи пасандоздори амонату пасандози муштарак бо маблағи дигари ҳисоби

амонату пасандоз якчоя карда, ҳамчун як амонату пасандоз дониста мешавад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

8. Агар яке аз падару модар ҳукуки ихтиёрдорӣ кардани амонату пасандозҳои суратҳисоби кӯдаки ноболиғро дошта, манфиати кӯдаки ноболиғ дар созишномаи амонату пасандоз бо ташкилоти қарзӣ зикр шуда бошад, дар ин ҳолат ҷубронпулии суғурта барои кӯдаки ноболиғ дар асоси боварӣ ба падар ё модар пардохт карда мешавад. Ин амонату пасандоз аз ҳар гуна дигар суратҳисобе, ки кӯдаки ноболиғ манфиатдори он мебошад, алоҳида ҷуброн карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

9. Агар васӣ ё парастор ҳукуки ихтиёрдорӣ ҳисоби пасандозро дошта, манфиатдори ҳисоби амонату пасандоз дар созишномаи амонату пасандоз бо ташкилоти қарзӣ нишон дода шуда бошад, он гоҳ ин гуна шахс ҳуқуқ дорад ҷубронпулии суғуртаро бо боваринома барои шахсе, ки манфиатдори ҳисоби амонату пасандоз аст, гирад ва ин гуна амонату пасандоз аз ҳар гуна ҳисоби дигаре, ки манфиатдор дорад, алоҳида ҷуброн карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

10. Маблағи суратҳисобҳои амонату пасандози падару модар, васиҳо ва парасторон, ки дар қисмҳои 8 ва 9 моддаи мазкур зикр шудаанд, аз маблағи суратҳисобҳои амонату пасандозҳои, ки ба онҳо шахсан мансубанд, алоҳида ҷуброн карда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

11. Агар пасандоздор дар ташкилоти қарзӣ дар натиҷаи муттаҳидшавӣ, ҳамроҳшавӣ ё табдилёбии ду ё зиёда ташкилоти қарзӣ беш аз як суратҳисоби амонату пасандоз дошта бошад, он гоҳ маблағи ҳар як суратҳисоби амонату пасандоз ҳамчун як амонату пасандоз дониста, то рӯзи пардохти амонату пасандоз ё маблағи суратҳисобҳо, агар бошанд, бояд алоҳида ҷуброн карда шавад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

12. Барои амонату пасандозҳои суғурташуда, ки аз рӯи шартҳои онҳо муҳлати пардохт дар рӯзи ба вуқӯъ омадани ҳолати суғуртавӣ фаро нарасидааст, муҳлати пардохт дар ҳамин рӯз фарорасида ҳисобида мешавад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

13. Барои пардохти ҷубронпулии суғурта Ҳазина метавонад бо ташкилотҳои қарзӣ чиҳати хизматрасонии ҳазинавӣ созишнома бандад.

14. Шахсе, ки аз пасандоздор ҳукуки талаб кардани амонату пасандозро баъди фарорасии ҳолати суғуртавӣ соҳиб шудааст, ба гирифтани ҷубронпулӣ аз рӯи чунин амонату пасандоз ҳуқуқ надорад, ба истиснои шахси воқеие, ки ҳукуки талаб кардани амонату пасандози аз рӯи амонату он ба пасандоздор ҷубронпулӣ пардохтнагардидаро бо тартиби мерос соҳиб шудааст. Меросхӯр ҳуқуқ дорад аз ҳуқуқҳои пасандоздори фавтида, ки Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст, аз лаҳзаи ба меросхӯр додани шаҳодатномаи дахлдори ҳуқуқ ба

мерос ё дигар ҳуччати тасдиққунандаи ҳуқуқи ӯ ба мерос ё ҳуқуқи истифодаи маблағҳои пулии меросгузор, истифода барад (*Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1943, аз 15.03.2023 № 1961*).

15. Ҳангоми бо тартиби мерос ба якчанд шахс гузаштани ҳуқуқи талаб кардани амонату пасандози пасандоздор баъди фарорасии ҳолати суғуртавӣ, ҳар яке аз онҳо ҳуқуқ ба қисми ҷубронпулии ба пасандоздор пардохтнашударо ба андозаи баробар ба ҳуқуқи соҳибшудаи ӯ барои талаб кардани амонату пасандози мазкур соҳиб мешавад. Пардохти ҷубронпулӣ ба меросхӯр аз рӯи амонату пасандози мазкур аз пардохти ҷубронпулӣ ба ҳамон меросхӯр аз рӯи амонату пасандозҳои дигар вобаста намебошад. Андозаи умумии пардохтҳо ба ҳамаи меросхӯрон аз рӯи амонату пасандозе, ки ҳуқуқи талаб кардан ба он бо тартиби мерос гузаштааст, бо андозаи ниҳоии ҷубронпулӣ аз рӯи амонату пасандози муқаррарнамудаи Қонуни мазкур маҳдуд карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1943, аз 15.03.2023 № 1961*).

16. Андозаи ҷубронпулӣ, ки дар қисми 1 моддаи мазкур муайян шудааст, давра ба давра, вале на камтар аз як маротиба дар се сол бо назардошти раванди рушди низомҳои бонкию молиявӣ ва иқтисодии кишвар, дар ҳолати ба миён омадани зарурат аз нав дида баромада мешавад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 23. Ҳолатҳои қонсӯ нагардонидани талабот

Ба пасандоздор ё шахсе, ки тибқи Қонуни мазкур ҳуқуқи гирифтани ҷубронпулиро надорад ва ба Ҳазина маълумоти бардурӯғ ё нодурустро пешниҳод кардааст, маблағ ҷуброн карда намешавад.

Моддаи 24. Ҳолатҳои ҷуброн накардани амонату пасандозҳо

(*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*)

Ҳангоми ба вуқӯ омадани ҳолати суғуртавӣ ҷубронпулӣ аз рӯи амонату пасандозҳои зерин пардохт карда намешавад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*):

хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- амонату пасандозҳое, ки бо роҳи ҷиноят ба даст омадаанд ё амонату пасандозҳое, ки аз ҷониби суд ҳабс карда шудаанд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- амонату пасандозҳое, ки аз рӯи ҳулосаи Бонки миллии Тоҷикистон вазъи молиявии ташкилоти қарзиро бад кардаанд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- амонату пасандозҳои шахсони вобастаи (алоқаманди) ташкилоти қарзӣ, ки тибқи қонун муайян шудаанд, инчунин шахсоне, ки дар давоми соли охир

то барҳамдиҳии ташкилоти қарзӣ чунин вобаста ҳисобида мешуданд (*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551, аз 15.03.2023 № 1961*);

- амонату пасандозҳои шарикони ширкати аудиторӣ, ки ба сифати аудиторҳои ташкилоти қарзӣ дар соли тақвимӣ пештар аз таърихи фаро расидани ҳолати суғуртавӣ ҷалб шуда буданд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- амонату пасандозҳо, ки беш аз панҷ фоизи саҳмияҳои ташкилоти қарзиро бо гирифтани манфиат дар ихтиёр доранд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- амонату пасандозҳои, ки дар филиалҳои хориҷии ташкилоти қарзӣ ҷойгир карда шудаанд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- амонату пасандозҳои баробар ба ҳар гуна маблағи қарзи пардохтнашудаи пасандоздор дар назди ташкилоти қарзӣ (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- амонату пасандозҳо ба маблағи камтар аз 10 сомонӣ (*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551, аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 25. Қоидаҳои умумии пардохти ҷубронпулии суғурта

1. Пасандоздор ё намояндаи ӯ ҳуқуқ дорад барои гирифтани ҷубронпулии суғурта дар давоми як соли пас аз рӯзи оғози пардохти ҷубронпулии суғурта, ба истиснои ҳолатҳои дар қисми 14 моддаи 22 Қонуни мазкур пешбинишуда, бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳазина ба вай муроҷиат кунад (*Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1943, аз 15.03.2023 № 1961*).

2. Ҳазина дар давоми панҷ рӯзи пас аз ба вуқӯъ омадани ҳолати суғуртавӣ ва баъди аз ташкилоти қарзӣ гирифтани маълумоти пурра оид ба уҳдадорихо дар назди пасандоздорон дар бораи ҷой, вақт ва тартиби қабули дархостҳо барои пардохти ҷубронпулии суғуртаи амонату пасандозҳо дар воситаҳои ахбори омма эълон интишор намуда, нусхаи онро ба ташкилоти қарзӣ ирсол менамояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

3. Ҳазина на дертар аз 14 рӯзи пас аз ба вуқӯъ омадани ҳолати суғуртавӣ, пардохти ҷубронпулии суғуртаро ба пасандоздор оғоз менамояд. Санай оғози пардохти ҷубронпулии суғурта ба пасандоздор метавонад аз ҷониби Ҳазина дар мувофиқа бо Бонки миллии Тоҷикистон тамдид карда шавад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

4. Бо дархости пасандоздор Ҳазина маълумотеро, ки дар қисми 2 моддаи мазкур зикр гардидааст, ҷавоб ба вай пешниҳод менамояд.

5. Ҳазина ба пасандоздор дар давоми панҷ рӯзи баъди гирифтани дархост барои пардохти ҷубронпулии суғурта, беруннависи Феҳристи пасандоздорони ташкилоти қарзиро бо нишон додани суратҳисоби амонату пасандоз, инчунин бақияи ҳисобҳо ва фоизҳои ҳисобшударо дар рӯзи ба

вукуъ омадани ҳолати суғуртавӣ ва ҷубронпулии суғурта пешниҳод менамояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

6. Ҳазина ҷубронпулии суғуртаро дар давоми даҳ рӯзи баъди пешниҳоди беруннависи Феҳристи пасандоздорон ба пасандоздор пардохт карда, дар ин бора ташкилоти қарзиро хабардор мекунад.

7. Агар Ҳазина дар давоми даҳ рӯзи баъди пешниҳоди беруннависи Феҳристи пасандоздорон ҷубронпулии суғуртаро пардохт накунад, он гоҳ Ҳазина барои маблағи пардохтнашуда аз рӯи меъёри бозтамвили Бонки миллии Тоҷикистон то рӯзи пардохти ҷубронпулӣ фоиз пардохт мекунад.

8. Ҷубронпулии амонату пасандозҳо имкон дорад аз тарафи Ҳазина ё бонки хизматрасони вай дар асоси аризаи пасандоздор дар шакли нақдина ва ғайринақдина тавассути гузарондани маблағ ба ҳисоби нишондодаи пасандоздор дар ташкилоти қарзӣ пардохт карда шавад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

9. Интиқоли амонату пасандозҳои суғурташудаи ташкилоти қарзии тахти таҷдиди сохтор қарордошта ба ташкилоти қарзии дигар, аз ҷумла бонки мутавассит, тибқи Қонуни мазкур ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" ҳамчун иҷрои пурраи уҳдадориҳои Ҳазина дар назди пасандоздорони ҳамин ташкилоти қарзӣ ба ҳисоб меравад (*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551, аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 26. Тамдиди муҳлати пешниҳоди дархост барои гирифтани ҷубронпулӣ

(*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*)

1. Пасандоздор ё намояндаи ӯ бо ариза, ки шаклашро Ҳазина муқаррар мекунад, барои тамдиди муҳлати гирифтани ҷубронпулии суғурта ба Ҳазина муроҷиат мекунад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

2. Мутобиқи аризаи пасандоздор Ҳазина метавонад муҳлати муроҷиати пасандоздорро барои гирифтани ҷубронпулии суғурта дар ҳолатҳои зерин тамдид намояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*):

- агар пасандоздор мубталои бемории ҷисмонӣ ё рӯҳӣ гашта, қобилияти сари вақт муроҷиат карданро барои гирифтани ҷубронпулии суғурта надошта бошад;

- дар ҳолатҳои фавқулода, инчунин ҳангоми дар хориҷи кишвар, дар хизмати ҳарбӣ, дар ҷойҳои маҳрумӣ аз озодӣ будани пасандоздор, ҳамчунин бо сабабҳои бо ба даст овардан ё кушодани мерос алоқаманд, ки ба пасандоздор барои сари вақт муроҷиат кардан ҷиҳати гирифтани ҷубронпулии суғурта имкон надода бошад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 27. Тартиби пардохти ҳаққи дархостҳо барои чубронпулӣ баъди тамдиди муҳлат

(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)

1. Агар Хази́на муҳлатро тамдид карда бошад ва дар давоми муҳлати тамдидшуда пасандоздор мутобиқи моддаи 26 Қонуни мазкур бо аризаи пардохти чубронпулӣ муроҷиат кунад, он гоҳ Хази́на дар давоми панҷ рӯзи баъди тамдиди муҳлат беруннависи Феҳристи пасандоздори ташкилоти қарзиро бо нишон додани суратҳисоби амонату пасандоз ё суратҳисоби пасандоздор бо ғоизҳои то рӯзи ҳолати суғуртавӣ ҷамъшуда ва чубронпулии суғурта ба пасандоздор пешниҳод мекунад *(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)*.

2. Пасандоздор баъди гирифтани дархости чубронпулӣ мутобиқи муҳлати тамдидшудаи дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишуда ҳуқуқ дорад чубронпулиро дар асоси беруннависи Феҳристи пасандоздори ташкилоти қарзӣ гирад *(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)*.

3. Хази́на чубронпулии суғуртаро ба пасандоздоре, ки дар қисми 1 моддаи мазкур зикр шудааст, дар давоми панҷ рӯзи баъди гирифтани дархост пардохт мекунад.

Моддаи 28. Ихтилофот дар мавриди чубронпулии суғурта

1. Ҳангоми норозӣ будан аз чубронпулии суғурта, пасандоздор метавонад мутобиқи моддаи 27 Қонуни мазкур дар давоми сӣ рӯзи баъди гирифтани беруннависи Феҳристи пасандоздори ташкилоти қарзӣ маълумоти иловагиро ҷиҳати дастгирии аризааш барои чубронпулӣ ба Хази́на пешниҳод намояд.

2. Хази́на маълумоти иловагии мазкурро барои арзёбӣ ғавран ба ташкилоти қарзӣ равон мекунад.

3. Ташкилоти қарзӣ дар давоми даҳ рӯзи баъди гирифтани маълумоти мазкури Хази́на оид ба натиҷаҳои арзёбӣ ба Хази́на ба таври хаттӣ хабар медиҳад ва Хази́на пасандоздорро аз натиҷаи арзёбӣ ғавран хабардор мекунад.

4. Дар сурати баъди ҷунин арзёбӣ ба мувофиқа расидани пасандоздор ва ташкилоти қарзӣ аз рӯи чубронпулии суғурта Хази́на маблағи мувофиқашудаи чубронпулии суғуртаро ба пасандоздор пардохт мекунад.

Моддаи 29. Шикоят аз рӯи қарор дар бораи чубронпулии суғурта

1. Агар байни пасандоздор ва ташкилоти қарзӣ баъди арзёбӣ, ки дар моддаи 28 Қонуни мазкур зикр гардидааст, аз рӯи чубронпулии суғурта мувофиқа ба даст наояд, он гоҳ пасандоздор метавонад барои баррасии андозаи пардохтпулии пешниҳодшаванда ба суд муроҷиат намояд.

2. Новобаста ба муқаррароти моддаи 28 Қонуни мазкур пасандоздор, ки бо ҷубронпулии суғурта розӣ нашудааст, метавонад бевосита барои баррасии андозаи маблағи пардохти пешниҳодшаванда ба суд мурочиат намояд.

3. Ҳазина ҷубронпулиро дар асоси қарори суд ба пасандоздор фавран пардохт мекунад.

4. Пасандоздор метавонад қарори Ҳазинаро дар муҳлате, ки дар давоми он аз Ҳазина ҷубронпулӣ талаб кардан мумкин аст, мавриди шикоят қарор диҳад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 30. Пардохти ҷубронпулии суғурта

Ҳазина ҷубронпулии суғуртаро пардохт мекунад ё аз бонк-агенти (намояндаи) худ талаб мекунад, ки онро ба пасандоздор пардохт намояд ё бо супориши хаттии пасандоздор ба суратҳисоби вай дар ташкилоти қарзӣ гузаронад.

Моддаи 31. Вогузории ҳуқуқи пасандоздор ба Ҳазина

1. Ҳазина ҳуқуқи қарздохро дар ҳолатҳои зерин соҳиб мегардад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*):

- дар сурати ба вуқӯъ омадани ҳолати суғуртавӣ ҳуқуқи талаби ҳамаи маблағҳо ва манфиатҳои пасандоздорон баробар ба андозаи маблағи суғурташудаи амонату пасандозҳо, ки аз ҷониби Ҳазина ҷуброн карда мешавад, ба Ҳазина мегузарад ва он метавонад нисбат ба ҷунин талабот аз номи пасандоздор ва ё аз номи Ҳазина амалҳои ҳуқуқиро иҷро намояд;

- аз рӯйи маблағи пардохтҳои тақвимӣ ва ноустуворонаи ҳисобшуда то рӯзи бозхонди иҷозатномаи ташкилоти қарзӣ (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

2. Талаботи бадастовардаи Ҳазина мутобиқи қисми 1 моддаи мазкур тибқи тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи барҳамдиҳии ташкилотҳои қарзӣ" қонё карда мешавад.

Моддаи 31(1). Санҷиши хароҷоти камтарин ва аз байн бурдани хавфи низомӣ

(*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551*)

1. Ҳазина метавонад барои хароҷоти таҷдиди сохтори ташкилоти қарзӣ, ки он интиқоли амонату пасандозҳои суғурташуда ба ташкилоти қарзии дигар, аз ҷумла бонки мутавасситро дар назар дорад, маблағ ҷудо намояд, агар он ба натиҷаи санҷиши хароҷоти камтарин ҷавобгӯ бошад, яъне хароҷот барои таҷдиди сохтор аз хароҷоти софи Ҳазина, ки пас аз ҷуброни амонату пасандозҳои суғурташуда дар ҳолати барҳамдиҳии ташкилоти қарзӣ ва барқароршавии эҳтимолии он ба миён меояд, камтар бошад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

2. Агар чунин ҳисобида шавад, ки барҳамдиҳии ташкилоти қарзӣ ба устувории низоми молиявӣ таҳдид менамояд ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба истифодаи маблағгузори давлатӣ розигӣ диҳад, Ҳазина метавонад барои хароҷоти таҷдиди сохтори ташкилоти қарзӣ, ки он интиқоли амонату пасандозҳои суғурташударо дар назар дорад, маблағ ҷудо намояд, ҳатто агар он ба натиҷаи санҷиши хароҷоти камтарин ҷавобгӯ набояд, вале ин маблағ набояд аз хароҷоти ҷаброни амонату пасандозҳои суғурташуда дар ҳолати барҳамдиҳии ташкилоти қарзӣ тарҳи барқароршавии эҳтимолии он зиёд бошад. Ҳар гуна хароҷоти аз ин барзиёд аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пӯшонида мешавад (*Қонуни ҶТ аз 3.08.2018 № 1551, аз 15.03.2023 № 1961*).

БОБИ 6. ИДОРАКУНИИ ҲАЗИНА

Моддаи 32. Идоракунии Ҳазина

Фаъолияти Ҳазинаро Раиси Ҳазина ва Шӯрои нозирони Ҳазина (минбаъд - **Шӯрои нозирон**) идора мекунанд.

Моддаи 33. Шӯрои нозирон

1. Шӯрои нозирон барои назорати умумии фаъолияти Ҳазина масъул мебошад.

2. Шӯрои нозирон аз ҳайати зерин иборат аст:

- Раиси Бонки миллии Тоҷикистон - Раиси Шӯрои нозирон;
- муовини вазири молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- намояндаи Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Раиси Ассотсиатсияи бонкҳои Тоҷикистон;
- Раиси Ҳазина.

Моддаи 34. Ҷаласаи Шӯрои нозирон

1. Ҷаласаи Шӯрои нозирон соли на камтар аз ду маротиба даъват карда мешавад. Ҷаласа аз тарафи Раиси Шӯрои нозирон ё на камтар аз се узви Шӯрои нозирон даъват карда мешавад.

2. Ҷаласаи Шӯрои нозирон ҳангоми иштироки на кам аз чор аъзои он салоҳиятнок мебошад.

3. Қарорҳои Шӯрои нозирон бо аксарияти овозҳои аъзои дар ҷаласа ҳузурдоштаи он қабул карда мешаванд. Ҳангоми баробар будани овозҳо овози раискунандаи ҷаласа ҳалкунанда мебошад.

4. Раиси Шӯрои нозирон ё дар набудани раис узви Шӯрои нозирон, ки аз тарафи Шӯрои нозирон таъин шудааст, дар ҷаласаи Шӯрои нозирон раисӣ мекунанд.

5. Протоколи ҷаласаи Шӯрои нозирон аз тарафи раискунанда имзо карда мешавад.

6. Тартиби гузаронидани чаласаҳо бо Дастури Шўрои нозирон муқаррар карда мешавад.

Моддаи 35. Ваколатҳои Шўрои нозирон

Шўрои нозирон дорои ваколатҳои зерин аст:

- муайян намудани самтҳои асосии фаъолияти Хазиана;
- тасдиқи сохтор ва бучети солонаи Хазиана;
- ба вазифа таъин ва аз вазифа озод кардани Раиси Хазиана, муқаррар намудани маоши вазифавии вай;
- баррасӣ ва тасдиқи ҳисоботи солонаи Хазиана;
- интихоб ва таъини аудитори берунӣ;
- қабули қарор дар бораи аз Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифтани қарзи молиявӣ ҳангоми касри Хазиана;
- ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Оинномаи Хазиана, ба шарте ки ин тағйиротҳо муҳолифи қонун набошанд;
- тасдиқ кардани Дастури Шўрои нозирон;
- тасдиқ кардани сиёсати сармоягузори Хазиана;
- тасдиқ кардани барномаҳо оид ба интишори маълумот барои оммаи васеъ дар бораи нақши низоми суғуртаи амонату пасандозҳо чиҳати таҳкими боварии аҳоли ба низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);
- тасдиқ кардани шакли ҳисоботи ташкилотҳои қарзӣ-аъзои Хазиана;
- тасдиқ кардани санадҳои меъёрий чиҳати иҷрои вазифаҳои Хазиана;
- муқаррар кардани сиёсати Хазиана оид ба бархӯрди манфиатҳо;
- қабули қарор дар бораи кам кардани андозаи пардохтҳои тақвимӣ на зиёда аз нисфи андозае, ки дар моддаи 16 Қонун муқаррар шудааст, ҳангоми ба андозаи ниҳой расидани маблағҳои Хазиана;
- қабули қарор дар бораи муваққатан боздоштани пардохтҳои тақвими ташкилоти қарзӣ, ки тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" таҳти батанзимдарорӣ қарор дорад ё тибқи нақшаи солимгардонии аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон тасдиқшуда фаъолият дорад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);
- муайян кардани хусусият ва ҳаҷми вазифаҳои аудити дохилии Хазиана ва тасдиқи натиҷаҳои аудит;
- таъини аудитори берунӣ барои гузаронидани санҷиши махсус ва тасдиқи натиҷаҳои он;
- тасдиқи тавсияҳои раиси Хазиана оид ба интихоби бонк-агент барои пардохти пули суғурта;
- тасдиқ кардани пардохти амонату пасандозҳои суғурташуда ҳангоми иштирок дар таҷдиди сохтори ташкилоти қарзӣ, тавассути интиқоли амонату

пасандозҳои суғурташуда ба дигар ташкилоти қарзӣ, аз ҷумла бонки мутавассит, тибқи моддаи 31(1) Қонуни мазкур (*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551, аз 15.03.2023 № 1961*);

- қабули қарор дар бораи муваққатан муқаррар кардани андозаи пардохтҳои тақвими бо пули милли ва асъори хориҷӣ то 0,5 фоиз бо мақсади барқароркунии маблағҳои Хазина ва иҷрои уҳдадориҳои Хазина аз рӯйи қарзҳои ҷалбшуда (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- иҷрои дигар ваколатҳое, ки дар Қонуни мазкур пешбинӣ шудаанд.

Моддаи 36. Манъи вогузори ваколатҳо

Дар анҷом додани назорати умумии Хазина Шӯрои нозирон наметавонад ваколатҳое, ки дар моддаи 35 Қонуни мазкур пешбинӣ шудаанд, ба Раиси Хазина вогузор намояд.

Моддаи 37. Раиси Хазина

1. Раиси Хазина барои идоракунии фаъолияти ҷорӣи Хазина ва иҷрои қарорҳои Шӯрои нозирон масъул мебошад.

2. Раиси Хазина ба муҳлати панҷ сол аз ҷониби Шӯрои нозирон таъин мегардад. Як шахс ба вазифаи раиси Хазина бештар аз ду муҳлат пай дар пай таъин шуда наметавонад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

3. Раиси Хазина дорои ваколатҳои зерин аст:

- аз номи Хазина амал намудан, намояндагӣ кардан аз манфиатҳои Хазина;

- тақсими уҳдадориҳои вазифавии кормандон (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- пешниҳоди сохтори Хазина барои тасдиқи Шӯрои нозирон;

- ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудани кормандони Хазина ва муқаррар кардани маоши вазифавии онҳо;

- пешниҳоди ахбор ба Шӯрои нозирон дар бораи вазъи молиявии Хазина;

- таҳияи бучети солонаи Хазина ва пешниҳоди он ба Шӯрои нозирон;

- пешниҳоди тавсияҳо ба Шӯрои нозирон ҷиҳати рушди низоми суғуртаи амонату пасандозҳо (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- таҳияи ҳисоботи солонаи Хазина ва пешниҳоди он ба Шӯрои нозирон;

- пешниҳоди ахбор ба Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи аз тарафи ташкилотҳои қарзӣ риоя накардани Қонуни мазкур ва дархост барои андешидани чораҳои дахлдор;

- додани амрнома ва дастурҳое, ки барои ташкилотҳои қарзӣ ҷиҳати иҷрои Қонуни мазкур заруранд;

- таҳия ва ба Шӯрои нозирон пешниҳод кардани лоиҳаи санадҳои меъёрии дохилии Хазина;

- тамдиди муҳлате, ки дар давоми он пасандоздор метавонад барои чубронпулӣ муроҷиат намояд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- интиҳоб кардан ва ба баррасии Шӯрои нозирон пешниҳод намудани ташкилоти қарзӣ - намояндаи Хази́на барои пардохти чубронпулии суғурта;

- таҳия ва ба Шӯрои нозирон пешниҳод кардани сиёсати сармоягузорӣ;

- таҳия ва ба Шӯрои нозирон пешниҳод кардани барномаҳо оид ба интишори маълумот барои оммаи васеъ дар бораи нақши низоми суғуртаи амонату пасандозҳо чихати таҳкими боварии аҳоли ба низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*);

- таҳия ва ба Шӯрои нозирон пешниҳод кардани тавсияҳо оид ба қарзгирии Хази́на ҳангоми касри Хази́на;

- иҷрои дигар ваколатҳое, ки дар Қонуни мазкур пешбинӣ шудаанд.

4. Раиси Хази́на мумкин аст бинобар содир кардани амалҳое, ки ба манфиат ё эътибори кории Хази́на зарар расонидаанд, аз вазифа озод карда шавад.

Моддаи 38. Ҳолатҳое, ки таъини узви Шӯрои нозирон, Раиси Хази́на ва муовинони ўро истисно менамоянд

Шахс ҳуқуқ надорад узви Шӯрои нозирон, Раиси Хази́на ё муовини ў бошад, агар вай:

- шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон набошад;

- ба талаботи тахассусии дар моддаи 39 Қонуни мазкур муқарраршуда ҷавобгӯ набошад;

- доғи судӣ дошта бошад;

- бо ҳешовандон ё ҳар гуна шахси дигаре, ки бо ў хоҷагии умумӣ мебарад, манфиати бевосита ё бавоситаи тиҷоратӣ дорад ва ўро дар ҳолати номувофиқ аз иштирок дар қабули қарори Шӯрои нозирон ба худдорӣ маҷбур месозад;

- узви мақомоти намояндагӣ ва қонунгузор бошад;

- хизматчии давлатӣ бошад, ба истиснои ҳолатҳои муқаррарнамудан сархатҳои дуҷум ва сеюми қисми 2 моддаи 33 Қонуни мазкур;

- аз вазифа бо ташаббуси маъмурият озод карда шуда бошад.

Моддаи 39. Талаботи тахассусӣ

Шахс ба сифати узви Шӯрои нозирон, Раиси Хази́на ё муовинони ў мувофиқ нест, агар вай:

- дар муурофияи муфлисшавӣ қарздор бошад;

- аз тарафи мақоми ваколатдор аз нигоҳи касбӣ бесалоҳият эътироф гардида, аз давом додани фаъолияти касбӣ барканор шуда бошад;

- аз тарафи суд барои назорат ё идоракунии ширкат номувофик дониста шуда бошад;

- таҳсилоти олии иқтисодӣ надошта ё дар ин соҳа камтар аз даҳ сол таҷрибаи корӣ дошта бошад.

Моддаи 39(1). Ҳимояи ҳуқуқӣ

(Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551)

1. Узви Шӯрои нозирон, корманд, намоянда, мушовир ё машваратдеҳи берунаи Хази́на, агенти аз ҷониби Хази́на таъиншуда, аз ҷумла шахсоне, ки қаблан чунин вазифаҳоро ишғол мекарданд, барои зарар ё оқибати дигаре, ки бо амал ё беамалии мутобиқи вазифаю ухдадориҳои хидматӣ ва дар рафти иҷрои онҳо аз номи Хази́на расонидаанд, ҷавобгар намебошанд, агар бо санади судӣ исбот нашавад, ки ин гуна амал ё беамалӣ беэҳтиётии дағалона мебошад *(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)*.

2. Хази́на ба шахсони дар қисми 1 моддаи мазкур зикргардидае, ки ухдадориҳои вазифавии худро бовиҷдонона иҷро намудаанд, ҷуброни ҳар гуна хароҷоти марбут ба ҳимояи онҳоро аз даъвои судӣ қафолат медиҳад, ба истиснои ҳолатҳои дар содир намудани ҷиноят гунаҳкор эътироф шудани онҳо, инчунин дар сурате, ки аз болои чунин қарор дар ҳолатҳои муайян шикоят оварда шудааст. Қафолат ҷуброни ҳама гуна пардохтро аз рӯи созиши ошӣ, мутобиқи қарори суд ё ҳуҷҷати иҷро, ки нисбати шахсони мазкур бароварда шудааст, фаро мегирад *(Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551, аз 15.03.2023 № 1961)*.

Моддаи 40. Ҷойҳои ҳолӣ

Дар ҳолати тибқи моддаи 39 Қонуни мазкур ба талаботи таҳассусӣ мувофиқ набудани узви Шӯрои нозирон ё ба истеъфо рафтани вай Раиси Шӯрои нозирон дар шакли хатӣ дар ин бора ба аъзои Шӯрои нозирон хабар медиҳад ва ба ҷойи ҳолишуда аз тарафи мақоми дахлдори таъинкунанда номзад тасдиқ карда мешавад.

Моддаи 40(1). Аудити дохилӣ

(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)

1. Аудити дохилии Хази́на дар асоси низомнома оид ба сиёсати назорати дохилӣ, ки аз ҷониби Шӯрои нозирон тасдиқ шудааст, амалӣ карда мешавад.

2. Аудитори дохилӣ ҳар сол ба Шӯрои нозирон оид ба масъалаҳои марбут ба салоҳияти худ ҳисобот пешниҳод менамояд ва он аз ҷониби Шӯрои нозирон тасдиқ карда мешавад *(Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961)*.

БОБИ 7. ҲАМКОРИИ ХАЗИНА БО БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 41. Ҳамкории Хази́на ва Бонки миллии Тоҷикистон

Бонки миллии Тоҷикистон метавонад барои иштирок дар санчишҳои ташкилоти қарзӣ доир ба масъалаҳои марбут ба андоза ва сохтори уҳдадорӣ аз рӯи амонату пасандозҳо, пардохтҳо ва дигар масъалаҳо, ки аз Қонуни мазкур бармеоянд, Ҳазинаро ҷалб намояд ва ҳар гуна маълумотро аз он дар бораи амонату пасандозҳои суғурташудаи ташкилотҳои қарзӣ бо мақсади пешгирии вайронкунии Қонуни мазкур талаб кунад (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 42. Мубодилаи иттилоот

1. Ҳазина дар бораи ҳама гуна тағйироте, ки ба Феҳристи ташкилотҳои қарзӣ ва пардохтҳо ворид мегардад, ба Бонки миллии Тоҷикистон хабар медиҳад.

2. Бонки миллии Тоҷикистон ба Ҳазина иттилооти зеринро пешниҳод менамояд:

- оид ба додани иҷозатнома ба ташкилоти қарзӣ ва бозхонди он;
- дар бораи азнавташкилдиҳии ташкилоти қарзӣ;
- дар бораи эҳтимолияти ба вуқӯъ омадани ҳолати суғуртавӣ ё ба вуқӯъ омадани он (*Қонуни ҚТ аз 15.03.2023 № 1961*).

3. Бонки миллии Тоҷикистон баъди гирифтани қарори суд дар бораи муфлис эълон кардани ташкилоти қарзӣ нусхаи қарори мазкурро фавран ба Ҳазина ирсол менамояд.

4. Ҳазина оид ба ҳар гуна вайронкунии Қонуни мазкур аз ҷониби ташкилоти қарзие, ки узви Ҳазина мебошад, саривақт ба Бонки миллии Тоҷикистон хабар дода, аз он андешидани чораҳо барои бартараф кардани камбудӣҳо дархост менамояд.

5. Намояндагони Ҳазина ва Бонки миллии Тоҷикистон барои мубодилаи иттилооте, ки дар моддаи мазкур пешбинӣ шудааст, мунтазам вохӯриҳо мегузaronанд.

6. Ҳазина метавонад бо ташкилотҳои хориҷии суғуртаи амонату пасандозҳо ё бо мақомоти дигари ватаниву хориҷӣ оид ба танзиму назорат ва батанзимдарории ташкилотҳои қарзӣ иттилооти заруриро барои иҷрои вазифаҳои худ мубодила намояд. Мубодилаи чунин иттилоот метавонад иттилооти махфиро дар бар гирад, ба шарте ки Ҳазина боварӣ ҳосил намояд, ки иттилоот барои мақсадҳои танзиму назорат ё батанзимдарории ташкилотҳои қарзӣ истифода мегардад ва риояи талаботи таъмини махфияти чунин иттилоот мувофиқи талаботе, ки нисбат ба Ҳазина тибқи Қонуни мазкур пешбинӣ шудааст, таъмин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551, аз 15.03.2023 № 1961*).

7. Барои таъмини иҷрои вазифаҳои худ Ҳазина метавонад бо тарафҳои дар қисми 6 моддаи мазкур зикргардида оид ба масъалаҳои дастгирӣ ва

ҳамкорию тарафайн ёддошти тафохум ба имзо расонад, ки он доираи масъалаҳои мувофиқашудаи Ҳазина ва тарафи дигарро вобаста ба мубодилаи иттилоот ва намудҳои дигари ҳамкориву дастгирӣ дар бар мегирад (*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551*).

Моддаи 43. Махфияти иттилоот

1. Аъзои Шӯрои нозирон, кормандони Ҳазина ва шахсоне, ки зери роҳбарии онҳо кор мекунанд ё аз ҷониби Ҳазина ҷалб карда мешаванд, бояд иттилотро оид ба фаъолияти ташкилоти қарзӣ, ки дар натиҷаи татбиқи ҳамин Қонун дастрас мекунанд, махфӣ нигоҳдоранд.

2. Муқаррароти қисми 1 моддаи мазкур ҳангоми ифшо намудани иттилоот ба Бонки миллии Тоҷикистон ё мақомоти дигари ватаниву хориҷӣ оид ба танзиму назорат ё батанзимдарории ташкилотҳои қарзӣ ё ташкилотҳои хориҷии суғуртаи амонату пасандозҳо тибқи моддаи 42 Қонуни мазкур татбиқ намегардад (*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551, аз 15.03.2023 № 1961*).

Моддаи 44. Масъулият аз рӯи андозҳо ва бочҳо

(*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551*)

1. Озод намудани Ҳазина аз андозбандии ҳар гуна ғоидае, ки аз манбаъҳои гуногун мегирад, аз ҷумла аз рӯи пардохтҳои аз ташкилотҳои қарзӣ, аз даромади аз сармоягузорӣ, қарзҳо ва дигар пардохтпулиҳои аз Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифташаванда мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад.

2. Пасандоздорон аз ҳар гуна масъулияти пардохти андоз аз рӯи ҳар гуна ҷубронпулиҳои суғурта ва дигар пардохтҳо, ки аз тарафи Ҳазина ё аз номи он амалӣ мегарданд, озод мебошанд.

3. Ҳазина тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи бочи давлатӣ" аз пардохти бочи давлатӣ дар судҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон озод карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551*).

БОБИ 8. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 45. Баррасии баҳсҳо

(*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551*)

1. Ташкилоти қарзӣ ё шахси воқеӣ метавонад аз рӯи қарори Ҳазина ва санадҳои дигар дар давоми сӣ рӯзи баъди гирифтани онҳо ба суд муроҷиат намояд.

2. Новобаста ба дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, дар рафти ҳама гуна баррасии судӣ ё арбитражӣ ба муқобили Ҳазина, узви Шӯрои нозирон, корманд, намоёнда, мушовир ё машваратдеҳи берунаи Ҳазина, агенти аз

ҷониби Ҳазина таъиншуда, ки вазифаҳояшонро дар назди Ҳазина иҷро карда истодаанд, инчунин шахсоне, ки қаблан чунин вазифаҳоро ишғол мекарданд:

- суд ӯ арбитраж барои қабули қарор ғайриқонунӣ, худсарона ӯ беасос амал кардани ҷавобгарро дар заминаи далелҳои мавҷуда ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии дахлдор метавонад санҷад;

- дар давраи баррасии судӣ ӯ арбитражӣ, инчунин баррасии шикоятҳо дар ҳамаи марҳилаҳои манбаъда ӯ баррасии судии дигар бо шикоят алоқаманд, амали қарори таҳти баҳс қарордоштаи Ҳазина бе маҳдудият идома меёбад ва ба таъхир гузошта, боздошта ӯ бекор карда намешавад, ба истисноӣ ҳолатҳои дар амалҳои Ҳазина исбот шудани аломати ҷиноят ӯ тарзи дигари ҳуқуқвайронкунии қасдона;

- агар суд ӯ арбитраж муайян намояд, ки Ҳазина бо амалҳои худ ба шахсони сеюм зарар расондааст ва барои он ҷавобгар мебошад, ба фоидаи тарафи ҷабрдида ҷуброни моддӣ мерӯёнад (*Қонуни ҚТ аз 3.08.2018 № 1551*).

Моддаи 46. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани Қонуни мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 47. Дар бораи аз эътибор соқит донистани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи кафолати амонатҳои шахсони воқеӣ"

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 августи соли 2003 "Дар бораи кафолати амонатҳои шахсони воқеӣ" (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2003, № 8, мод. 464) аз эътибор соқит дониста шавад.

Моддаи 48. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

ш.Душанбе

2 августи соли 2011 № 758

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАҶОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ"

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

1. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ" қабул карда шавад.

2. Қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон "Оиди қабул намудани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи кафолати амонатҳои шахсони воқеӣ" аз 25 июни соли 2003, № 886 (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2003, № 6, мод.340) аз эътибор соқит доништа шавад.

Раиси

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ш. Зухуров

ш.Душанбе, 22 июни соли 2011 № 479

**ҚАРОРИ МАҶЛИСИ МИЛЛИИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ
ТОҶИКИСТОН**

**Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи суғуртаи пасандозҳои
шахсони воқеӣ"**

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистонро "Дар бораи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ" баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ" ҷонибдорӣ карда шавад.

Раиси

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон

М. Убайдуллоев

ш. Душанбе, 21 июли соли 2011 № 206